

Nr. înregistrare: 86/ 20 ianuarie 2023

RAPORT

referitor la activitatea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară în anul 2022

Pentru anul 2022, aprecierea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară (CEDU) este că situația respectării eticii universitare, a eticii activităților didactice și de cercetare din Academia de Studii Economice din București s-a încadrat în parametri normali. La un efectiv de aproximativ 24 000 de studenți, cadre didactice și angajați încadrați în categoria personalului didactic auxiliar, încălcările și derapajele de la conduita etică, cel puțin cele ajunse la cunoștința CEDU, rămân cazuri izolate.

Componența actuală a CEDU a fost avizată prin Hotărârea Senatului nr. 113/ 26.06.2020, cu modificările ulterioare, adoptate prin HS nr. 143/ 30.07.2020, HS nr. 210/ 16.10.2020, HS nr. 111/ 23.06.2021 și HS nr. 259/ 14.12.2022; componența a fost aprobată prin deciziile rectorului ASE nr. 2878/ 06.07.2020, nr. 3433/ 23.09.2020, nr. 416/ 22.10.2020, nr. 452/ 18.10.2021 și nr. 1274/ 21.12.2022.

În prezent, CEDU este format din 15 membri, dintre care 12 cadre didactice și trei studenți. De asemenea, la activitățile sale participă un reprezentant al Direcției Juridic și Contencios Administrativ, precum și un reprezentant al Direcției Resurse Umane. Potrivit rezultatelor alegerilor desfășurate la 25 septembrie 2020, președinte al comisiei este prof. univ. dr. Nicolae Lupu, vicepreședinte – conf. univ. dr. Dragoș Bîgu, iar secretar – studenta Ana-Maria Badea.

CEDU își desfășoară activitatea potrivit prevederilor Legii educației naționale nr. 1/ 2011, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 206/ 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare, ale Codului de etică și deontologie universitară (parte a Cartei ASE), precum și ale Regulamentului Comisiei de Etică și Deontologie Universitară a ASE.

CEDU nu are competența evaluării din punct de vedere etic a proiectelor de cercetare și a eliberării de avize – în aplicarea normelor de bună conduită privind respectarea ființei și demnității umane, evitarea suferinței animalelor și ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic. Acestea pot fi solicitate pentru proiectele de cercetare și, mai ales, la acceptarea spre publicare a unor articole științifice, fiind însă de competența unei eventuale comisii distincte, de etica cercetării. Într-un exemplu, potrivit președintelui Comisiei de Etica Cercetării de la Universitatea din București, într-un singur an, s-au primit solicitări de aviz etic pentru 98 de proiecte de cercetare, dintr-un total de 200-250 de proiecte inițiate; majoritatea solicitărilor au fost de la facultățile de Biologie și, respectiv, de Psihologie și Științele Educației. Observația este că în domeniul științelor socio-umane solicitările de aviz etic sunt mai puțin frecvente. La nevoie, în ASE, provizoriu, eliberarea de avize etice (nu mai mult de câteva avize etice în fiecare an) se face prin intermediul decanatelor.

În cursul anului 2022, CEDU a avut în analiză și deliberare următoarele situații:

1. **Supoziție de ajutoare frauduloase la momentul examenelor online.** Din partea unui terț, din afara ASE, s-a primit o sesizare potrivit căreia, după paravanul unor anunțuri de „meditații”, postate chiar și pe conturile „oficiale” de facebook ale anilor de studiu, absolvenți, dar și un doctorand ASE acordă „asistență” la momentul examenelor online, îndeosebi la discipline cantitative. Imediat, CEDU a solicitat și a obținut de la rectorul ASE o decizie de postare pe toate canalele a unei atenționări, pe adresa tuturor studenților, împotriva oricăror intenții de fraudă la momentul desfășurării examenelor. Ulterior, petentul – care el însuși ar oferi meditații unor studenți ai ASE – nu a mai răspuns solicitării CEDU, trecându-se în consecință pe procedură de autosesizare. În pofida audierii cel puțin a doctorandei reclamate, CEDU nu a reușit să obțină dovezi clare ale fraudării unor examene. CEDU a revenit cu o solicitare pe adresa rectorului ASE și a obținut instituirea, cu concursul reprezentanților studenților, a unui „filtru” al tuturor postărilor pe conturile „oficiale” de facebook.
2. **Încurajarea studenților de a se adresa CEDU.** Odată cu atenționarea împotriva oricăror intenții de fraudă, toți studenții au fost invitați să aducă la cunoștința comisiei orice nemulțumire pe care ar avea-o în materie de etică și deontologie universitară. În perioada care a urmat, pe adresa de e-mail a CEDU au fost recepționate aproximativ 10 mesaje, cele mai multe fiind însă de solicitare de informații. Un mesaj anume a dat de gândit – presupunând că se referea la o situație reală – aducând la cunoștință un abuz săvârșit de către un cadru didactic, acum aproape două decenii, de pe urma căruia fosta studentă nu și-ar fi putut reveni pe deplin ani în șir. Persoana era conștientă de prescriere și de imposibilitatea în care s-a aflat de a produce dovezi, dar acestea nu o făceau să poată șterge cu buretele fărădelegea căreia i-ar fi căzut victimă. Speranța este că astfel de eventuale situații sunt de domeniul trecutului și că orice asemenea caz va fi adus imediat la cunoștința CEDU. În fapt, exact pentru soluționarea unor situații de nesocotire a conduitei morale a fost creată comisia de etică din universități. De asemenea, comisia de etică trebuie să aibă un rol activ în promovarea unei culturi organizaționale de factură morală, inclusiv prin diseminarea – cu scop preventiv – a situațiilor apărute. Din păcate, peste puțină vreme, CEDU se va confrunta tocmai cu un caz de hărțuire (vezi punctul următor), în care administrarea probelor se va dovedi anevoioasă, până la urmă însă reușindu-se să se demonstreze vinovăția.
3. **Hărțuire.** CEDU a primit o sesizare prin care o studentă reclama hărțuirea din partea unui cadru didactic. Dovada o reprezenta schimbul de mesaje e-mail inițiat de către respectivul cadru didactic. Concret, după examenul-restanță, cadrul didactic a invitat-o la ASE pentru discuții, în fapt propunându-i să rezolve un test care să țină locul activității deficitare de la seminar (absențe); discuțiile au continuat pe teme colaterale, iar cadrul didactic i-ar fi prins mâna și s-ar fi referit la ochii săi frumoși. În afara părților, a fost audiată o altă studentă, care și ea a „refăcut” seminarele în condiții similare, printr-un simplu test; la audiere, a mărturisit că, la plecare, cadrul didactic i-ar fi solicitat o îmbrățișare, de asemenea referindu-se la ochii săi frumoși. Cadrul didactic a făcut ca cele două studente – care nu se cunosc între ele – să ajungă la sala de la ASE la ore diferite, când nu era nimeni altcineva de față. În urmă cu 2 ani, același cadru didactic a fost reclamat asemănător, însă fără dovezi clare, CEDU adresându-i atunci doar recomandări. Deși nici acum cadrul didactic nu a recunoscut decât modalitatea neconformă de „recuperare” a seminarelor, urmare asemănării declarațiilor celor două

studente (care nu se cunosc între ele), CEDU l-a găsit vinovat și de deficiențe grave de comportament, sancționându-l cu diminuarea salariului pe 3 luni. Întrucât din actuala Cartă a ASE lipsește abaterea de hărțuire propriu-zisă, CEDU a transmis pe adresa rectorului ASE propunerea de completare corespunzătoare.

4. **Mediere-consiliere printr-un consilier de etică (ombudsman).** Potrivit unei precizări a Secretariatului General al Guvernului, în universități, comisia de etică poate ține loc de consilier de etică. Pentru operaționalizare, în CEDU s-a convenit ca fiecare cadru didactic membru al comisiei să acționeze și în calitate de consilier de etică al propriei facultăți. De observat că ocupația de ombudsman, cu un sens mai larg, a fost introdusă în COR încă din 2017.
5. **Abuz de autoritate din partea unui cadru didactic.** Efectuarea prezenței, pentru un examen care urma să se desfășoare online, a fost anunțată de către cadrul didactic abia în dimineața examenului, printr-un mesaj e-mail pe adresa „șefului de serie”. Deși până la momentul desfășurării efective a examenului mai rămăsese suficient timp, după efectuarea prezenței de către majoritatea studenților, conexiunea video fost oprită. Au fost studenți care n-au aflat la timp de efectuarea prezenței și n-au mai putut decât să-i scrie pe e-mail cadrului didactic că își vor permite totuși să intre la examen pe platformă, ceea ce au și făcut; în catalog însă au apărut cu absență. Cadrul didactic a refuzat sistematic să răspundă solicitărilor CEDU. De altfel, în prima fază, comisia a avut în intenție medierea-consilierea din partea consilierului de etică al respectivei facultăți, nimeni altul decât reprezentantul facultății în CEDU – fără deschiderea unui caz de nerespectare a normelor de conduită – fără a găsi însă receptivitate la persoana reclamată. Dată fiind pregătirea deficitară a examenului și abuzul de autoritate, precum și refuzul de a răspunde solicitărilor CEDU, cadrului didactic i s-a impus stabilirea notelor respectivilor studenți (înscriși, inițial, în catalog, ca absenți), de asemenea fiind sancționat cu avertisment scris.
6. **Limba ofensator și afirmații defăimătoare.** Un cadru didactic reclama conținutul jignitor al unor mesaje e-mail primite din partea unui coleg de departament. La audieri, s-a constatat că la originea neînțelegerii stă lipsa de comunicare și abordarea mai puțin transparentă tocmai a colegului care a depus sesizarea și căruia i se ceruse de către directorul departamentului să urmărească revizuirea unor fișe de disciplină cu mai mulți titulari. CEDU le-a propus părților concilierea pe cale amiabilă, cadrul didactic reclamat transmitându-i petentului, în scris, scuzele sale sincere. De asemenea, CEDU a adresat recomandări, atât pe adresa părților, cât și pe adresa directorului departamentului.

În cursul anului 2022, membri ai CEDU au participat, fizic, la câteva manifestări în format dezbateri:

- a) *Valorile etice în societatea actuală – Eroarea profesională și dileme etice în perioada COVID-19*, 5-7 mai 2022, conferință internațională în organizarea Universității „Transilvania” din Brașov;
- b) *Școala de integritate academică*, 15-17 septembrie 2022, la Sinaia, în organizarea CARFIA – centrul pentru integritatea academică al Universității din București.

De asemenea, în cursul anului 2022, CEDU a realizat un număr de demersuri și rapoarte administrative.

Potrivit Regulamentului Comisiei de Etică și Deontologie Universitară a ASE, art. 7, prezentul raport anual „se prezintă Rectorului și Senatului Academiei de Studii Economice din București și constituie un document public”.

PREȘEDINTELE COMISIEI,

prof. univ. dr. Nicolae LUPU